

Universitetsledningens stab

Johan Johansson
031-786 63 92
johan.johansson@gu.se

YTTRANDE

2017-03-15 dnr VR 2017/13

1 / 2

Näringsdepartementet

Slutbetänkande av parlamentariska landsbygdskommittén (SOU 2017:1)

Göteborgs universitet har anmodats av regeringen att inkomma med yttrande över den parlamentariska landsbygdskommitténs slutbetänkande *För Sveriges landsbygder – en sammanhållen politik för arbete, hållbar tillväxt och välfärd* (SOU 2017:1). Den utredning Göteborgs universitet har att ta ställning till lämnar förslag på en mer sammanhållen politik för Sveriges landsbygder. Slutbetänkandet ger totalt 75 förslag på åtgärder för att uppnå detta syfte. Göteborgs universitet begränsar sitt yttrande till de förslag som rör högskolesektorns verksamhetsområde, i synnerhet de förslag som utredningen lämnar i kapitel 4 och delmålet *att utbildningssystemet säkerställer kompetensförsörjningen och ökar tillgängligheten till högre utbildning i hela landet*.

Förslag om uppdrag till högskolorna att öka tillgänglighet

Göteborgs universitet ställer sig positivt till kommitténs övergripande uppfattning att högre utbildning är en förutsättning för landets utveckling och ambitionen att högre utbildning ska vara tillgänglig oavsett var i landet man är bosatt. Universitetet ställer sig så till vida positivt till kommitténs målsättning att öka tillgängligheten till högre utbildning i hela landet. Denna målsättning fångas också av högskolelagens (1992:1434) skrivning att lärosätena aktivt ska främja och bredda rekryteringen till högre utbildning. Göteborgs universitet arbetar aktivt med breddad rekrytering och med att tillgängliggöra högre utbildning, bland annat genom att utveckla formerna för nätburen undervisning. Det är universitetets uppfattning att befintlig styrning genom bland annat högskolelagen är tillräcklig och ändamålsenlig. Universitetet avvisar därför kommitténs förslag att universitet och högskolor ges i uppdrag att öka tillgängligheten till högre utbildning.

Kommitténs bedömning att kompetensförsörjning i landsbygderna endast kan lösas genom en ökad decentralisering av den fysiska infrastrukturen för utbildning kan anses föråldrad. Utvecklingen inom högre utbildning går, tvärt emot upprättandet av fler fysiska utbildningsplatser, mot en ökad digitalisering och en utveckling av nya undervisningsformer. Den digitala utvecklingen som samhällsfenomen är särskilt relevant för den högre utbildningen: digitaliseringen av lärande innefattar nya möjligheter att förena undervisning, forskning och samverkan med internationell förankring. Nätburen utbildning ökar högskolornas räckvidd och ger förutsättningar att nå ut till nya stora grupper studenter, inklusive landsbygderna, men även utanför nationella uppdrag och gränser¹. Flexibelt

¹ Se [Framtidens lärandemiljöer](#). Rapport från SUHF:s arbetsgrupp. September 2016.

lärande och nätburen undervisning i form av kurser eller utbildningsprogram, inom ramen för befintligt utbildningssystem, förefaller vara en bättre metod att tillgängliggöra högre utbildning i landsbygderna.

Förslag om ökad matchning mellan utbildningsutbud och efterfrågan

Kommittén framhåller, utan närmare precisering, att den högre utbildningen har som mål att förbereda studenterna för arbetsmarknadens krav och att utbildningsutbudet och resurstilldelningssystemet behöver utformas så att det matchar efterfrågan. Även om kompetensförsörjning är en viktig del av högskolans uppdrag motsätter sig Göteborgs universitet denna mycket förenklade syn på mål och mening med högre utbildning. Kommitténs bedömning att problemet med otillräckligt kvalificerad arbetskraft på landsbygden är en konsekvens av högskolornas autonomi att själva besluta om sitt utbildningsutbud och verksamhet är besynnerlig. Göteborgs universitet vill tvärtom framhålla att regeringens ambitioner att öka tilliten i styrningen av sina myndigheter i syfte att åstadkomma bättre planeringsförutsättningar är positiv och att högskolornas självständighet är en förutsättning för en hög kvalitet inom utbildningen. Mot den bakgrunden ställer sig universitetet negativt till kommitténs förslag att införa indikatorer inom resursfördelningssystemet i syfte att göra utbildningarna mer relevanta för de lokala arbetsmarknaderna. Det är också oklart hur en sådan indikator skulle utformas och det saknas ett resonemang kring detta i slutbetänkandet. Universitetet hänvisar i övrigt till den utredning med uppdrag att lämna förslag till ett nytt system för styrning och resurstilldelning som regeringen har aviserat. Det är angeläget med ett samlat grepp vad gäller resurstilldelningen till universitet och högskolor, den aviserade utredningen bör därför ges företräde före kommitténs förslag.

Förslag att inrätta utbildningscentra

Kommitténs förslag att inrätta utbildningscentra för högre utbildning i syfte att åstadkomma en mer decentraliserad undervisning och för att möta landsbygdernas avsaknad av högre utbildning i närområdet är vällovlig men riskerar att urholka kvaliteten i högre utbildning. Det högre, i högre utbildning, utmärks av utbildningens forskningsanknytning. Därvidlag framgår det tydligt i den svenska högskolelagen att högskolans första uppgift är "...utbildning som vilar på vetenskaplig grund eller konstnärlig grund samt beprövad erfarenhet..." (Högskolelagen 1 kap 2 §). Förslaget att decentralisera högre utbildning genom att inrätta en ny infrastruktur med kommunala utbildningscentra riskerar att skapa en otydlighet i utbildningssystemet samt att försvaga utbildningens forskningsanknytning och därmed riskera högskolans kärnuppdrag. Vad gäller arbetslivsanknytning vill Göteborgs universitet framhålla att det inom ramen för universitetets olika utbildningar finns mötesplatser för regelbunden och systematisk samverkan med såväl arbetslivets representanter som andra lärosäten vad gäller utformning och dimensionering av utbildning. Dessa mötesplatser kan utvecklas och systematiseras, bland annat genom tätare samarbete mellan lärosäten och lokala lärcentra, men det är av stor vikt att detta arbete tar sin utgångspunkt i lärosätenas strategier och anpassas till respektive utbildnings profil, behov och arbetsmarknad.

Pam Fredman
Rektor